

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:
CSOMOR KÁLMÁN.

A szőlőfelújítási kölcsönről.

A szőlőfelújítás érdekében alkotott törvényt az országgyűlés hazafiságból és humanismusból hozta életre. Annak kiindulása az volt, hogy a több százezer — filloxéra által vagyontalaná tett — szőlőtulajdonoson segítve legyen, hogy a több százezer szőlőmunkásnak munkahiánya miatt ne kellessék e hazát elhagyni, és hogy így míg egy részről a szőlőtulajdonosokon és mánkásokon segítve lesz, másrészről a nagy adóalapot képező nemzeti vagyon: a szőlőszet újból felvirágozzék.

Tehát a szőlőfelújítást és ezzel kapcsolatosan a szőlőfelújítási kölcsönt nem a pénzügyi spekuláció, az üzlet, de a köteles hazafiság és humanismus hívta életre.

Nagyon természetes tehát, hogy ezen szőlőfelújítási kölcsönök végtörlesztéseig ugyanazon eszmének kell ezen ügyet vezetni; s nem szabad egy percig sem a spekuláció, esetleg a szivtelenség és kérlelhetetlenség terére terelni.

A tervezet a legnagyobb körültekintéssel készült, s kezdetben már mégis aggodalmakat szült egyeseknél; de az intézőket azon felfogás vezette, hogy az eredmény fogja megmutatni a netaláni további teendőket; s mint minden olyan dolog, mely az alkotás után javítást kíván: *revízió alá került; ugyanaz leendő sorsa a szőlőfelújítási kölcsönnek is.*

A szegény, vagyonát vesztett gazda nem ért reá a mérlegelésre; mohó kézzel ragadta meg a segítyt, s rohant a szőlészközség a szőlőfelújítási kölcsön útján a szőlők telepítésére.

A kormány bölcsen, odaadó atyai gondossággal intézkedett, hogy a nyert kölcsön *öntudatosan céljához vezetőleg használtassék fel*; s figyelemmel kísérte, ellenőrizte, hogy a *nyert kölcsön másra, mint a szőlőfelújítására ne használtassék fel.*

Megindult a jóakaratu támogatás, vezetés, párosulva az egyesek odaadó szorgalmával. Évek lefolyása fényesen igazolta a hozzáfűzött reményeket, *de csak felerészben.*

A nyert kölcsönökkel a szőlőfelújítás nagy munkája kezdetét

vette s oda fejlődött, hogy manapság nagymennyiségű hegyi szőlő van ojtványnyal betelepítve. Az elveszett nemzeti vagyon kezd visszaszereztetni, melynek egy része adóalapot képezvén, mindinkább nagyobb összeggel emelkedik az államnak e téren a bevétele.

Tehát ez irányban fényesen megtermette a hozzá fűzött reményeket, amennyiben a szőlők felujulnak, és az adóalap emelkedik.

De a másik részben hozzáfűzött remények nem teljesültek. Nem teljesült az, hogy a mindenét vesztett szőlészgazda *jövedelmi forrása ilyenén megnyílt volna, hogy a jövedelemből családját csak szerényen is feltarthatná.*

A felujítás megkezdése — mintegy 5—7 év — óta még nem voltak országos csapások; a termések ha nem is sok, de elég közepesnek mondhatók voltak; mindamelllett a szőlészek helyzete alig javult, mert ha a kiadások s egyéb befektetések után a szőlőfelujítási kölcsön esedékes részletét visszafizetik, nagyítás nélkül mondva: *nem marad annyija a gazdának, hogy abból a reá következő évben megélni, a szőlőt munkáltatni képes legyen*

S így a helyzet rettenetes sulya alatt görnyedő szegény szőlész — ha őszintén kell szólni — oly helyzetben van: mely a legkétségbeejtőbb.

Van szőlője, van termése, s még sincs annyija, hogy abból az egész évi fáradság és gond után megélhessen.

Aki igazán akarja megélni a helyzetet, annak nem szabad azokat vennie alapul, akik előnyösségi szempontból fordultak a szőlőfelujítási kölcsönhöz. Ezek rendelkezvén egyébként is pénzzel vagy hitellel: a bekövetkező ráta fizetéseket nagyobb megerőltetés nélkül eszközölhetik.

Nem is ezek helyzetének feltárásaért írom e sorokat, de azért és azokról beszélek, akik a filloxera alkalmával vagyonukat veszítették, és a szőlőfelujítási kölcsön nyéréseig a volt megtakarított pénzcsekjüket felélték, esetleg hitelüket kimerítették: s így manapság megélhetési módjukat egyedül és kizárólag az agrár-kölcsönrel felujított szőlőjük képezik.

Már pedig leginkább ilyenek vették igénybe a kölcsönt, az adósok legnagyobb része ilyenekből áll.

Már a múlt évben jelentkezett vidékenkint a nehéz helyzet; de hát a múlt évben jobb minőségű borok teremtek, amelyekre a vevők még csak jelentkeztek. Ez évben már jóval gyengébb borokat szürtek a gazdák, és a nehéz helyzet kétszeresen nyilvánul. Nincs vevő, s az agrár-kölcsönt bíró gazdák futkosnak, keresnek borvevőket, hogy azokat eladván, a kérlelhetlen behajtás előtt álló agrár-kölcsön esedékes részletét lefizethessék.

Csak egy kis gondolkozás kell ehhez, azután tisztán látható, hogy mily borzasztó befolyással van ez a borok ára, s ami el kell; mily potom árért cserél gazdát. S ha sikerül így valahogy keservesen egyeseknek boraikat elpocsékolni, s ha nagy bajjal kibírják fizetni a részletet: kérdem, mijük marad ezeknek a szegény, szerencsétlen embereknek?

Miből él meg családjával a jövő évre? — miből dolgoztatja szőlőjét, hogy jövő évre ismét teremjen, hogy a rátafizetés végett ismét ez a kétségbeejtő állapot ismétlődjék?

Itmétlődjék és tartson 15 hosszú éven át?

Kérem, élet-e ez? Nézheti az ország, az állam, hogy ezek a szerencsétlen emberek az állami támogatás mellett ily borzasztó helyzetbe éljenek? és mondjuk a korosabb emberek életük végeig így kinlódjanak — s még holtuk után is egy ilyen rettenetes terhet hagyjanak hátra övéinek.

Nincs azután mit csudálkozni azon, ha már számtalan kárhoztatják, hogy az ilyen szőlőfelújításhoz fogtak; s nagyon sokan elkeseredve mondják, hogy bár már semmijük sem volna.

Ez még csak egyik oldala a helyzetnek. Ez ama része, mikor a gazda mindent eldobva megfelel a ráta törlesztésnek.

De a helyzet másik oldala még rettentőbb, az, amikor a gazda a legjobb akarat mellett sem felelhet meg kötelezettségének; — a mikor a rátafizetésért lefoglalják minden ingóságát, esetleg igazvonó marháját s elárverezik!

Ez azután még az elrémitőbb, mert ez az elárverezés csak egy évi rátafizetéseért történik; következik a másik év. Ekkor meg azután a felújított szőlő cserél gazdát.

Nem nagyítás ez! Így áll a dolog ismétlem azoknál, akik oly szerencsétlenek, hogy egyéb jövedelmük nincs a felújított szőlőnél.

Ha az ember azután halasztásért kérvényez, sokszor a legelkeserítőbb nyilatkozatot hall az állami szakközegtől. Például én is hallottam, és pedig egyik alkalmazott állami közegtől azt, hogy ha nem tud fizetni az illető, eladják a szőlőt annak, aki fizetni tud. De hát az állam pénze meglesz.

Gyönyörű nyilatkozat. Eladják annak, aki fizetni majd tud, az a szegény gazda, aki pedig 5–7 évig fáradt a szőlőfelújítás mellett: vehet vándorbotot s mehet; le is ut, fel is ut.

Ez azután humanizmus; ez azután hazafias nyilatkozat!

Hát nem-e fel kell háborodni az embernek, ha e hazafias szőlőfelújítási ügyet ilyen emberek kezébe helyezi a kormány, s csodálkozik-e a kormány, ha azután a nép ellenszenvé ellene irányul?

De vonjuk le ezen nyilatkozatból a konzekvenciát. Ilyen ember kezében van a szőlőfelújítás felügyelete; ez bírál egy nagy vidék szőlőtelepítő eljárása felett; s kérdem, milyen hitelt érdemel az ilyen ember hivatalos jelentése, aki ily meggondolatlan felháborító nyilatkozatot egész flegmatikusan odadob.

Hát azért foglalkozott ezzel a humanus és hazafias szőlőfelújítási kérdéssel a kormány éveken át, a szakférfiak, végre az országgyűlés, hogy ez egy szép ruhába öltöztetett elrémitő vázzá változzék, — hogy olyan könnyen lehessen oda vetni, hogy ha nem fizet a fél, elárverezik vagyonát és megveszi, akinek pénze van?

Szomorú állapot volna az, hogyha ezt a kijelentést az illető szőlőszeti felügyelő ur fentről nyerte volna.

Lehetnek politikai tekintetekben a kormány férfiai ellen kifo-

gások, de ilyen váddal illetni nem szabad, s nem akarjuk hinni, hogy az illető szakközeg ezen nyilatkozatra az irányt felülről nyerte volna. Mert az ilyen segély nem állami segély, ez még a legundorítóbb uzsoránál is csunyább volna, ha a földhöz ragadt szegény embernek kölcsönt nyújtunk, hogy azzal 4-5 éven át nagy fáradtsággal szőlőjét betelepítse, s aztán ha egy rátát fizetni nem tud: kész szőlőjét tőle árverés útján elvegyünk, s így 5-6 évi munkának gyümölcsétől megfoszunk és a tulajdonát képezett talajt is elvegyük.

Ilyen állami segély még a legsetétebb Afrikában sem létezik.

Az illető állami szakközeg nevét ezuttal elhallgatom, de ha a felsőbb hatóság kíváncsi nevére, készséggel tudomására hozom.

Azt mondhatja valaki, hiszen terem az a hold szőlő annyi értékű bort, amivel a szőlőfelújítási kölcsön ráta fizetése teljesíthető. Igaz, terem, de annyi jövedelmet nem képes adni, hogy abból a munkáltatás a részlet fizetés s egy kis polgári haszon is teljék.

Tisztázzuk az eszmét. A szőlész nemcsak azért folyamodott a szőlőfelújításhoz, hogy annak jövedelméből a munkáltatási kiadások és a szőlőfelújítási kölcsön kamata kiteljék; de e mellett az is indította, hogy a jövedelemből családja megélhetését biztosítsa.

Most már a feltételek első pontja a dolgoztatás; azt eszközölni kell, másként nem lesz termés; a másik feltétel, hogy enni kell,

Nincs az az üdvözítő beszéd, melylyel az éhes gyomrot kielégíteni lehessen.

Tehát a kettőnek meg kell lenni, s ezek után jön a rátafizetés. Kérdés most már, ad-e a szőlő annyi jövedelmet, hogy a két első elkerülhetetlen feltételnek eleget téve, a harmadik a rátafizetés is teljesíthető legyen!

Tegyük fel, hogy egy hold szőlő rendes körülmények között ad 400 korona bruttó jövedelmet. Ha most már ebből leszámítunk munkáltatásra 130 koronát, — talajjavítás, karó pótlás és a telekbefektetésre 50 koronát, — ha hozzávesszük a szőlőfelújítási kölcsön cirka 140 koronát, ez összesen kitesz: 430 koronát. Tehát a rendes körülményeknél jobb termésnek kell lenni, hogy a rendes kiadások fedezhetőek legyenek, átlag pedig egy hold szőlőföld után 400 koronánál nagyobb bevételt számolni nem lehet.

Ez egy rendes bevétel, amikor 400 koronára számíthatunk; de mi történik akkor, amikor ennél az összegnél kevesebb bevétel lesz? Ha a borok olcsóbb árban lesznek értékesíthetőek mint a jelen évben?

Hát akkor azután honnét fizessen a szegény szőlősgazda?

Téved aki azt hiszi, hogy ezen szomorú valóságok elmondása után azt akarom javasolni, hogy a kormány nagylelkűen engedje el az adott kölcsönt. Ilyen botor javaslatot én nem teszek. Tisztelem az egyéni tulajdont; fizesse meg mindenki a tartozását.

Nem azt akarom én tanácsolni, hogy a szőlősgazdáknak alamizsnát adjanak, az önérzetes magyar munkásság ilyen után nem áhítozik. — Ez a magyar fajnak nem vére, hogy ajándékért kunyeráljon; de az volna az országhoz, az államhoz méltó eljárás, hogy a visszafizetési

feltételeket könnyítse meg. Könnyítse meg úgy, hogy a szőlész gazda is kapjon valamelyes polgári hasznot munkája után, és a visszafizetési feltételeknek is eleget bírjon tenni.

Ismérem a nép helyzetét, közte élek, magam is egyik tagja vagyok ennek az osztálynak, s kijelentem, hogy a jelenlegi visszafizetési feltételeknek megfelelni nem képes.

Még a nyereségre alakult pénzüintézetek is oly visszafizetési feltételeket szabnak, mely mellett a fél szorgalmas munkája mellett, a kölcsönt is visszafizetheti és meg is élhet.

Szabjon a kormány új fizetési feltételeket; állítson fel több tételt, melyből mindeuiki azután helyzetéhez mérten választhasson.

A bankok törlesztési kölcsönei mondjuk 15 évtől 50 évig is terjednek. Hát miért ne lehetne a szőlőfelújítási kölcsönök visszafizetésére is hosszabb évre terjedő skálát készíteni? Minek ez a megkötöttség, mely egyesekre tarthatatlan.

Aki azután jobb anyagi viszonyok között van: az válasszon rövidebb lejáratú kölcsönt; akinek ez terhes, vegye igénybe a hosszahbat.

Lehetne például azt is keresztül vinni, hogy a kölcsön 15 év helyett 30 év alatt vagy hosszabb időben törlesztessék. Vagy egy-egy évet pihenőt kellene adni a gazdának, s így a mostani rátát minden második évben fizethetné.

Szóval azoknak, akik az ország sorsát intézik: tenni, cselekedni kell, hogy azokon a szegény szőlészeken, akiken segíteni akartak: igazán segítve legyen.

Nézzük meg az állam gazdasági tényeit, hány milliókat ad bizonyos czelokra, hogy azokat elősegítse. Milliókat áldoznak az állattenyésztésre, inséges dolgok enyhítésére, kulturális és hazafias czelokra; hát a szőlőszettel foglalkozók nem-e érdemelnek hasonló kormányfigyelmet?

Semmi sem áll útjában a kormánynak, hogy a fizetési feltételeket ne módosítsa.

A biztosíték akkor is az lesz, ami manapság. A biztonság egy hajszállal sem kevesbbedik. Az adózóktól a biztonsági százalék levonatot levonatik, sőt kevesebb lesz a rizikó, mert a kisebb rátákat könnyebben fizethetik; az árverés dobja kevesebbet hangzik: így nagyobb lesz a biztosíték.

Vagy talán azért mérték ezen ügyletet 15—20 évre, mert nem bíztak abban, hogy a szőlők 15—20 év múlva is termő állapotban lesznek. Az idő ebben a tekintetben is nagyobb megnyugvást ad ma, mert ma már 6—7 év után azt látjuk, hogy a jól telepített szőlők élete hosszúra nyulik.

Szóval nincs semmi akadály, csak akarni kell, s egészen könnyen eszközölhető.

De hát a néma gyerekek nem érti az anyja a szavát. Ha az adózók maguk nem emelnek panaszt, nem kérik helyzetük könnyítését, senki sem fog helyettük a kérvényezőik sorába lépni.

Félre az álszeméremmel. Szegénységünk nem a mi hibánk; a magunk hibáin kívül jutottunk erre a szomorú helyzetbe.

Lépjen tehát mindenki előre, tömörüljenek, csoportosuljanak, s tömegesen nyujtsák be kérvényeiket a magas kormányhoz és kérjék, hogy a szőlőfelújítási kölcsönök visszafizetésére újabb elfogadható oly skálát dolgozzanak ki, amely szerint a szőlőfelújítási kölcsönt felvevők, megélhetésük mellett a rátafizetési feltételeknek is eleget birjanak tenni.

Levelezés

Tek. Szerk. Ur! Van a házi kertemben mintegy 448 drb. szőlőtő, melynek fele 1897. év tavaszán, a másik fele pedig 1899. év tavaszán lett ültetve; a szőlőtő fás gyökeres ojtvány volt. De nem értem, hogy miért nem terem úgy, a hogy kellene; pedig az első, mely 1897. év tavaszán lett ültetve 1900 év tavaszán — az 1899. évi pedig 1901. év tavaszán lett trágyázva és még sem terem. Szőlőfajom háromnegyed része asztali chasslák és muskatályok; fehér, piros és feketeszeműek. Egynegyedrésze pedig borfaj szőlő. Van közte mustosfehér, kadarka, oportó, rizling, bakator, kékfrankos, merlot és karbenet. Chasla fehér, piros, tüdőszinő, passatuti, muscat-hamburg, madlén, muscat-otonei és muscat-lunel, de összevissza van ültetve, nagyon vegyesen; mert ezt mikor én vettem, nem tudtam milyen fajok és az bánt leginkább, hogy nekem ezen kis szőlőtelep eddig 207 frtomban van és még én abból jóformán jól sem laktam, nem hogy még bort szűrjek. Mas ilyen darab szőlőből legalább is 4 hectoliter bort szürt volna. Én gondoltam, veszek majd vagy 5 hold szőlőnek való földet, csak először megpróbálom kicsiben és ha látom, hogy úgy van, mint a hogy már több hegyaljai szőlőbirtokosoktól hallottam, hogy *»semmisen fizeti ki jobban magát, mint egy szőlő.* Én nálam azonban nem vált be, sőt egészen elkedvetlenített, látván az eredményt.

Itt nálunk a szőlő úgy lesz művelve, hogy a tőkén hagynak egy karikást, egy csapot egy szemre, egy csapot 2 szemre. Persze csak mustos fehér és kadarkát ültetnek.

Jövő tavaszkor vagy még ősszel a karikást levágják, a többi metszést tavaszra hagyják. Most a két szemesből az alsó szálát hagyják karikásnak, a volt egy szemes csapból lesz a 2 szemes és így tovább minden évben meghagyva egy ny hajtást, mely mindig egyszemre lesz metszve. Én azonban az Engelbrecht, Molnár István és a földművelésügyi miniszter által kiadott utmutatásban kitüntetett ábrák után metsztem ugyannyira, hogy náma a csapból, cseresapból és bakból oly magasra nőtt a tőke, hogy már be sem lehet takarni. De hát mindazon könyvekből semmit sem tanultam, sőt karom is volt. De vagy jobb lett volna talán úgy kezelni, a mint azt a parasztok kezelik, hogy a tőkét 3 éves korukig fejre metszik és csak azután hagynak meg rajta egy szál vesszőt karikásnak, egy csapot egy szemre, egyet pedig két szemre. Jövő tavaszkor a volt két szemesből lett a karikás, a volt egy szemesből a

két szemes csap, és egy új hajtás lesz a fejből hagyva, mely az egy szemes csapot pótolja.

Nem jobb volna nekem is tavaszkor metszeni? de mások megint azt mondják, hogy nem tanácsos, mivel nagyon folyik és így az egész szemek megvakulnak.

Nincsen-e oly metszési könyv, mely ábrák és magyarázattal van ellátva? És ha igen, hol lehet azt megszerezni? Azt is tapasztaltam, hogy ha az ember csapra, cseresapra és bakra metszet, a tőkéből új hajtást nem kap és idővel a tőke oly magasra nyul, hogy be sem lehet fedni. Holott ha úgy metszünk, mint fentebb is említettem, hogy a parasztok teszik: nagyon kevés földet kell rá rakni. De úgy, a mint én metszettem, emberkötözködésig kellett a földet rá rakni, de még akkor is kimarad egy pár szem fedetlenül. Próbáltam én is egypár tőkét úgy metszeni, és nagyon sok szőlőt adott az olyan metszés. De szőlője be nem érett, savanyu volt, amugy meg nagyon kevés a szőlő, alig van egy tőkén 2—4 fürt, hanem az édes és nagy bogyója.

Mondom, én magam sem tudom, hogy hogyan metszek már, én ugyan medelégednék, ha egy tőkén 8—10 fürt szőlő volna, de még ezt sem értem el egyetlen egy tőkén sem.

Ezek után oda terjed alázatos kérésem, mikép kegyeskedjék nekem egy okos tanácsot adni, hogy mikép metszem minden egyes felsorolt szőlőfajt.

Cs. Vazul,

előfizető.

Felelet. Nagyon sajtáságosan tűnik fel az, mikor valaki azt írja, hogy az 1897. évben ültetett, és rá három évre trágyázva lett szőlő semmi termést sem hoz.

Ez természetellenes állapot. Hogy 448 tőke annyit sem teremjen, miszerint belőle jól lehessen lakni, a ritkaság számba megy.

Az igaz, hogy a termés hozamra a metszés nagy befolyással van, de hát az ön szőlőjei különbözők, s így ha a metszés egyik fajnál nem alkalmas is, a másiknál még is be kellett válnia.

448 db. jól beállott szőlőnek igen is kellene legalább 300 340 liter mustot teremnie.

A termés hiány leginkább abból származik: ha a rügyek be nem érnek, s így nem termékenyülnek meg. Vagy a télen által elromlanak.

A be nem érés specziális baj. Például a szőlő éjszaknak fekszik; a hová a nap éltető melege be nem sül.

De hát ön azt írja, hogy a parasztok szőlőjei nagy terméseket adnak; ha tehát az öné is ott van: *akkor ha a többi beérik, az önének is be kell érnie.*

Lehet, és az érést hátráltatja az is, hogy ön talán a szőlőtőt feles zöldhajtásaitól nem tisztítja meg.

Talán a tőkéje tele van ágakkal-bogakkal, s így a túl sok apró-oseprű hajtás hátráltatja a rügyek beérését azzal, hogy a nap jótékony melege a visszoket nem érheti.

De hát ez is gyenge argumentum. Mert a természet bölcs; s egy növény annyi hajtást hoz, mely mellett hivatásának megfelelehet.

Egyállalában nem lehet így távolból az okot megmutatni. Látni kellene a szőlőjét, s csak akkor tűnnék fel az ok.

Azt mondja ön, hogy a tőkék Englbrecht-féle magas csercsapos metszéssel vannak kezelve. Hát nem-e ebben van a hiba? Nem-e ezen metszési eljárás oka a terméketlenségnek?

Az Englbrecht-féle metszés abból áll, hogy a tőkét évről-évre felmetszik, addig, míg metszeni lehet, azután ezek a felfutott magasan álló csapok rügyei, ha kellőképen be nem fedetnek: a tél hidegében könnyen elfagyhatnak.

Ha a rügyek elfagynak, akkor is kihajt a rügy; csak hogy nem az anyarügy hajt ki, mely meg van termékenyítve, de a fiókszem, mely meddő hajtásokat hoz. Ezeken ritka esetben van termés. S mivel ön azt mondja, hogy a metszés már egészen magas: *legvalószínűbben ebben lesz a bajnak kufforrása.*

Elemezzük csak. 1897. évben lett egyik része telepítve, s mivel nagy részben chassales és csemegefajok, ezek a rendes viszonyok között is csak a negyedik évre hoznak termést. Tehát amelyik 1897. lett ültetve, annak az 1991. évben már teremni kellett volna; s hogy nem termett. abban kereshető az ok; *mivel a magas csapok télen át megromolhattak.*

Ismétlem, ha az ön szőlője a parasztokéval egyenlő viszonyok között van, azok teremnek, s az öné nem terem: egyenesen a metszésben ehet az okot, a hibát keresni.

De látja kérem, hogy ez az Englbrecht-féle módszer már azért is rossz, mivel most a 4—5. évben oly magasan hozza a csapokat, hogy befedni nem lehet. De még más egyéb baja is van ezen metszési módozatnak

Egyik hibája az, hogy az így magasan kihozott szőlőfürtök soha sem oly édesek, mint azok, melyek a földhöz közelebb vannak.

Minél közelebb van a szőlőfürt a földhöz, annál nagyobb a hőki-sugárzás, mely a szőlőszemek héját kierieli, s a cukorrészt szaporítja.

A másik hiba az, amit Úraságod most keserűen fog tapasztalni, hogy ezen metszésmódtól most már felette nehéz eltérni, s idő kell ahhoz, míg szőlőjének tőkefejet nevel; s a tőkefejen termő csapokat hagyhat.

Nagy körültekintéssel kell most ezt újból metszeni, mert legtöbb tőke ki lesz vakulva. Amelyik ki nem lesz vakulva, azon nyers vessző lesz; s így csak két év múlva lehet a még beváló tőkét is termésre metszeni.

Mikor Englbrecht ur ezen metszési módozatot bemutatta, már akkor kijelentettem, sőt kis lapomban is elmondottam, hogy ezen metszési módozatot nem találom célhoz vezetőnek; — károsnak találom, ha egyes vidékek régi megszokott metszési eljárását ezzel kiszorítják.

Éppen azt mondtam, a mi most önnel bekövetkezett, hogy a magas csapokon levő rügyek elfagynak, meddő hajtásokat hoznak; s

Évek múlva lesznek kénytelenek a gazdák a régi megszokott metszési eljárásához visszamenni. De ez nem fog olyan könnyen menni, mert a tőkék egyik része kivakul, a másikon részén évek múltán lesz termés.

Megbotránkoztam pedig nagyon, mikor ezen metszési módozattal rajz alakjában az egész országot boldogították.

Évek multak el azóta, s a káros hatás már eddig sok vidéken jelentkezett. S daczára a nagy reklámnak, bizony-bizony ezen metszési eljárás sehol sem honosodott meg.

Az ujtás barátai itt-ott tettek vele kísérletet, de a dolog csehül fütött ki; s így kevés helyen lehet már most látni.

Azt kérdi ön: van-e olyan könyv, melyből a metszési módozatot meglehet tanulni. Igen is van: a természet nagy könyvében, ennek lapja ki van nyitva az ön vidékén is; s nézze meg mit csinálnak, hogy metszenek azok, akiknek nagy termésük van: azután aztat kövesse.

Az ön vidékén a karikás metszés divik, ne legyen ön okosabb a többinél; ha az ott beválik: kövesse azt,

Mert jegyezze meg kérem, hogy legtöbb vidék más-más metszési eljárást követ.

Minden vidéket a hosszú gyakorlat, az eredmények a sikerek és sikertelenségek tanítottak meg a szőlőtajok megválasztására, a metszés mikéntjére és a szőlő kezelésére.

Százados ta, asztalatok megszürodött eredményei ezek.

Például Tokajhegyalján, mint Láczy László írja, legalkalmasabb a kopasz fejmetszés. Igen, mert ott nem a mennyiségre, hanem a minőségre néznek.

Egerben szinten kopasz faj művelés mellett termelték a bikavért; a szegzárdi szőlész sem esapolta szőlőjét stb. Tehát minden vidéknek meg van a megállapodott célhoz vezető eljárása.

Látja épen ön mondja, hogy ott önöknél a psrasztok karikásan metszenek, és sok bort szürnek. Tehát ne forduljon ön mashova, mikor a jó tanácsot otthon megkaphatja.

A metszésnél egy alaptudomány foglal helyet. Ismerni kell a szőlőnövénynek természeti sajáttságát, — tudni kell, hogy a termés a termő rügyből ered; a termőrügy az érett szőlővesszőn képződik.

Tudni kell, hogy vannak fajok, melyeknek termő rügyei a tőkéhez közel vannak, vannak fajok, melyek a szőlővessző közepén termékenyitik meg a rügyeiket.

Miután pedig a szőlőfürt a termő rügyből van: oda kell metszeni, ahol a termőrügy van.

Például a rajnai és olaszrizling valamint a muskát ottonel a termő rügyeket nem közvetlen a tőke felett, de leginkább a szőlővessző közepén hozzák; ezen fajokat szokták szőlővesszőre métszeni; s hogy még is közelebb legyen a földhöz, vagy a szomszéd tőkéhez kötik le, vagy karikára művelik.

Azért különösen Erdélyben divott a karikás művelés; mivel ott legnagyobb részben a mondott fajok tenyésztettek.

Ime a karikáson — mint ön is írja, egy 2 szemes csapot hagynak; ez hoz vesszót. Ezt kötik ki esztendőre karikára. Azért mivel ezen fajok a második éves csapon jobban termékenyítik meg rügyeiket; míg ha az első évben hozott hajtást kötnek karikába: szintén csekély termést hozna.

Látja kérem, ez a paraszt elődeiktől öröklötten öntudatosan jár el.

Vannak fajok, melyek a tőkével is kihozzák a termést. Miért? Azért, mivel az első, második, harmadik évben a tőke fejét nevelték; s ez idő alatt a tőke fej a rügyeknek egymásra tolulásából szaporodott.

Hát ezek a szabad szemmel nem látható rügyek megvannak termékenyülve, s ha a tőkén semmi csap nincs is; még is van termés.

A hol ezen eljárás divik, ott viszont olyan fajok vannak, melyek mint mondár, a tőkefejből is hozzák a termést.

Szóval tessék szőlőjét az ottan jónak bizonyult metszési eljárással kezelni; s azután rendben lesz minden.

Csak egyet akarok még megjegyezni, hogy csak azon fajokat tessék úgy metszeni, melyek ott hosszú művelés mellett beváltak; a többi fajokra pedig tessék egy általános szabályu metszési eljárást alkalmazni.

Az általános metszési eljárás a csapos művelés, mely abból áll, hogy a tőkének előbb 2 évig fejet nevelünk, a harmadik évben egy csapot meghagyunk két szemre.

A jövő évre a tőkének két ellenkező oldalán hagyunk két csapot, és azt 2—2 szemre vágjuk: a másik ellenkező oldalán hagyunk két csapot hagyunk az első éves vesszón.

A két db. csap melyen a 2—2 rügy van: ez évben termést hoz, esztendőre azt ledobjuk, s a másik két oldalon hagyunk, ismét 2 csapot 2—2 szemmel.

Ez a váltakozó csapos művelés. Ez ad elég termést; s a tőkét jó erőben tartja.

Még szólanom kellene és helyteleníteni azon eljárást, melyet sokan, s mint írja ön is követ, hogy mindenféle fajokat összekeverve ültetnek.

Látja kérem ennek nagy a hátránya; mert mint fönnebb mondtam, nem minden faj egyenlően alatt vagy magasan hozza termését.

Holott önmagától értetendő, hogy most már mindögyiket ha nem is, de még is többféle metszéssel kell kezelni.

Most már mi ennek az eredménye? Az, hogy az az egyszerű szőlősz, kinek szőlőszeti tudománya öröklött, nem tudja, hogy melyik fajt miféle módon metsze; de ha tudná is, ősszel vagy tavasszal a szőlévesz-szőjéről kevesen ismerik fel a fajokat; s így azután metszi ahogy szokott; amely fajnál az a metszési mód beválik: az hoz termést, amelyiknél nem alkalmas a metszési eljárás: meddő hajtásokat hoz.

Igy azután a szabálytalan ültetési módnak a gazda éveken s talán egész életén át kárát valja.

Ebből lehet azután megfejteni azt, hogy egy némelyik gazdának egy hold szőlőben rendszeresen több termése van, mint a másoknak. S így ennek a konzekvenciája az, hogy egyik szőlő igen is kifizeti magát, a másik mi termést sem ad.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Szőlőm levélzete összefodrosodott, úgy néz ki mintha csalán levele volna. Fejlődése vézna, visszaesett. Miféle betegségnek lehet ezt tulajdonítani? Lehet-e ellene védekezni? S ha igen, miféle eljárással lehetne a betegség terjedésének útját állani?

Tolna

Dr. F. S.

Felelet. A szőlő levelének fodrosodása és elcsalánosodása attól származik, hogy a talaj túl nedves. Ahol több víz van amenynyit a szőlő elfogyasztani képes: ott ez a betegség mindig előáll.

Csak a feles víznek eltávolításával lehet ezen a bajon segíteni.

A vizet pedig úgy lehet bevezetni, hogy ha a talajt alagcsövezzük.

Most már azonban amikor a szőlő be van ültetve ez nehézséggel jár. Mert a csövek lerakásával a tőkék gyökérzete felszaggattatik.

Egyedüli eljárás az, ha a talaj meneteles legalább egy kissé emelkedő: ha a csatornákat megrövidítjük.

Az így megrövidített csatornákat jó mélyen kiássuk, és ezekbe az e célra készített lyukas csöveket lerakjuk, és a végeit egy emésztő gödörbe vezetjük, ahova a lyukas csöveken át a vizet levezetjük.

De legjobb az óvatosság az ültetésnél. S oly talajt ahol sok a nedvesség, már az ültetés előtt alagcsövezzük; ha pedig ezen eljárást költségesnek találjuk: olyan helyre ne telepítsünk ripária alanyon nemesített ojtványt.

Ha mégis minden áron be akarjuk telepíteni, akkor ott szolonis alanyt használjunk, mely sok nedvességet elbir.

* * *

Kérdés. Új hordókat vásároltam; mit kell azokkal tenni, mielőtt a bort beleszűrném?

Vörösboros hordóval mit kell tenni, hogy az fehérbor befogadására alkalmas legyen?

Écetes bor volt a hordóban; lehet-e abba bort szűrni?

Dohos hordót hogy lehet használhatóvá tenni, és végül a szesz hordóba lehet-e bort szűrni?

Nagyvárad.

N. K.

Felelet. A feltett kérdésekre azon sorrendben amint tétetett adom meg a választ.

1. Uj hordókat egyszerüen forró vízzel kell kiforrázni, a vízbe egy kevés konyhasót tenni, s azután a mustot egész bátran lehet beleönteni.

Ha azonban az uj hordóba ó-bort szándékozik szürni, akkor már egészen másként kell eljárni.

Először is a hordót ki kell forrázni, és aztán vízzel megtölteni. Így vízzel töltve kell neki 7—10 napig, állani, s azután kiszáritani; s ha kiszikkadt : borsöprővel kelt kiforrázni;

A forró borsöprőnek legalább 1 napig benne kell állani; később tiszta hidegvízzel kell kiöblíteni, s azután a bor beleszűrhető. De mégis mindig lehetőleg arra kell törekedni, hogy az uj hordóba először is must töltsessék.

Bármily vörösboros hordóba, minden hektora egynegyed kilo mosó szódát összetörve beleteszünk, s aután forró vizet öntünk bele.

A forró víz a szódát feloldja, a feloldott szóda pedig a hordóról a vörösbor okozta színt lemarja.

Csakhogy a hordót többszörösen meg kell forgatni, hogy a feloldott szóda a donga minden részéhez oda hatolhasson.

Azután ha már legalább 1 óra hosszáig így ide-oda forgattuk : akkor azután 4—5 vízzel szóval mindaddig hidegvízzel mossuk, öblítjük, még végtére a hordóból egészen tisztavíz jön.

Ha a mosandó hordó nagy, akkor egy botra erősített kefével a kisajtón át kell kimosni. Bele menni és forró vízzel szódával mosni nem szabad, mert az illetőt összeégetheti.

Eczetes hordót használj atóvá tenni szintén csak szódával lehet. Az eczet a szóda hozzájárulása által feloldódik és elillan.

Azután többször hidegvízzel kiöblítendő.

Csakhogy ehhez közönséges és nem maró szóda is alkalmas.

Dohos hordónak legbiztosabb gyógyítás módja az, ha aztszédöntjük; s azután feltüzeljük.

Ha azonban valaki még is kísérletezni akar vele, akkor az egész hordót szét kell szedni, a borkövet leverni; nehogy a penész a borkő alatt megmaradjon.

Azután minden egyes dongát belül és szélein ki kell gyalolni s újból összeállítani. Ha a penész nem vette magát mélyen dongákba s a gyalló levitte, akkor az ilyen hordót szükségből még lehet használni. — De legjobb gyógyítási mód: ha a hordó szétöntetik és tüze rakatik.

A szeszes hordó uj bornak helyesebben mustnak igen alkalmas. Legfőllebb forró vízzel ki kell mosni, azután hideg vízzel kiöblíteni

Eladó szőlővesszők.

Fajtiszta Ripária portális.

	Sima.	Gyökeres.
120 ezer drb. mohás ojtáshoz való ezre — — —	20.—	80.—
135 ezer drb. ültetésre alkalmas ezre — — —	10.—	30.—
160 ezer drb. iskolázni való ezre — — —	6.—	—.—

Sima zöldojtvány és gyökeres fásajtvány,

szintén ripária-portális alanyon.

Nemes-kadarka, Mézes-fehér, Kövidinka fajonként ezre	100.—	—.—
Vegyesen ezre — — — — —	80.—	—.—
Ugyanezen fajok gyökeres fásajtás — — — —	220.—	—.—
Csemege fajok európai csemege fajok rovatában el- sorolt fajokból vannak százanként — —	24.—	—.—
40 ezer othelló — — — — —	10.—	20.—

Európai szőlővesszők.

500 ezer Nemes-kadarka, Burgundi, Opportó, Mézes fehér, Olaszrizlig, Ezerjő, Mustosfehér, Kövidinka stb.	8.—	16.—
---	-----	------

Európai csemege fajok.

Muskat Alexander. Ennek a tulajdonsága az, hogy a husa kemény. Eléggé illatos, zöldes sárga színű. Igen jó faj, szállításra igen alkalmas. Érik szeptember hó végén. 10 drb. ára — — — — — —.40 —.80

Muskat Biffer. Nem kemény húsu. Finom zamatu, igen bő termő. Nagy bogyókkal s apróbb fürttel szeptember hó közepén érik. 10 drb. ára — — — — — —.60 1.20

Muskat Boowod. Hasonlít a muskát alexanderhez. Felette nagy termést ad. Húsos, tehát szállításra alkalmas. Kiváló finom izü. Érik szeptember hó végén. — 10 drb. ára. — — — — — —.60 1.20

Muskát Bl. queen Viktória. Igen korán, már augusztus hó végén érik. Rendkívül nagy fürtü. Ha megérik a bogyók rozsdás sárgásak lesznek. Szállításra alkalmas — 10 drb. ára — — — — — —.60 1.20

Muskát Citronelie. Igen zamatos. Sárga nagy bogyóju. Érik szept. elején. Szállitható. 10 drb. ára — — — — — —.60 1.20

Muskát Croquant. Egyike a legédesebb szőlőknek, színe zöldes-sárga. Érik szeptember hó elején. Szállitható. — 10 drb. ára — — — — — —.40 —.80

Muskát Damaskusi. Ennek a tulajdonsága az, hogy az ojtványon rendkívül buján él, diszlik és tartós. Fürtje nagy, bogyója igen nagy, zöldes-fehér.

Kiválóan kellemes. Későn érik. Szállitható 10 drb. ára	— .60	1.20
Muskát de Nastes. A passatutihoz hasonlít. Igen korán érik. Szállitható, Ropogós sárga szemű. 10 drb. ára	— .60	1.20
Muskát Herczegovina. Korán érő nagy fürtű, közép nagybogyóju, zamatos, szállitható. 10 drb. ára	— .50	1.—
Muskát Génuai. Fürtje igen nagy, sárgás bogyóju. Igen finom muskatály izü. A virágzásban néha rug, más későn érő fajjal kell keverve ültetni azért, mivel ez is későn érik. Szállitható. 10 drb. ára	— .40	— .80
Muskát dr. Hógg Róbert. Kiválóan bő termő, majdnem megszakadásig terem. Nagy fürtű, fehérzöldes bogyóju. Finom muskatály izü, vastag héju, későn érő. Szállitható. 10 drb. ára	— .60	1.20
Muskát Frontignan rouge. Bogyója nagy piros, gömbölyü. Későn érik, szállitható. 10 drb. ára	— .60	1.20
Muskát frontignan blanc. Fehér bogyóju, mint az előbbi szeptember végén érik. Szállitható 10 drb. ára	— .60	1.20
Muskát Ottonel. Kiválóan érdekes. Korán érő muskolat szőlő. Közepes fürtöket, de sokat terem. Fő az, hogy nem rohad. Szállitható. 10 drb. ára	— .20	— .40
Muskát passantuti. Nagy fehér bogyóju, kellemes muskolat izü, korán érő. Szállitható 10 drb. ára	— .40	— .80
Muskát Royal. Fekete nagy bogyóju, ritkás fürtű. Korán érő. Szállitható. — 10 drb. ára	— .60	1.20
Muskát Szt Alban. Az előbbihez hasonló, csak hogy nagyobb, közép érő muskatál izü. Szállitható. — 10 drb. ára	— .60	1.20
Muskát Tokaj'd Jardens. Nagy világos, piros bogyóju, igen bő termő; közép érő. Szállitható. — 10 drb. ára	— .60	1.20
Muskát Vantia vagy Rozsdás muskolat. Ennek kiváló nemes és jó tulajdonai vannak. Szállitható. — 10 drb. ára	— .40	— .80
Chasseles augevina Korán érő nagy fürtű. Sárga nagy átlátszó bogyóju, bőtermő. Szállitható. — 10 drb. ára	— .40	— .80
Chas de Angeres. Sárga-zöldes bogyóju bőtermő közép érő kellemes izü. Szállitható. — 10 drb. ára	— .40	— .80
Chas Blanc. Ez a közönséges korán érő, bőven termő ismert faj. Szállitható. — 10 drb. ára	— .20	— .40
Chas Fonteneble d'or. Igen nagy fejű. Sárgás husos szemű. Korán érő. Szállitható. 10 drb. ára	— .40	— .80
Chas de Judea. Nagy fürtű. Zöldes-sárga szemű bőtermő szeptember végével érik. Szállitható — 10 drb. ára	— .60	1.20
Chas Imperial blanc. Fehér, nagy bogyóju, igen nagy fürtű. Korán érő. Szállitható. 10 drb. ára	— .80	1.40

Chas Jeruzsálem. Nagy fekete bogyóju, korán érő. Kiválóan finom. Szállitható. — 10 drb. ára —	— .40	— .80
Chas Németpiros. Gyönyörű piros bogyóju, bőtermő, Szállitható. 10 drb. ára — — — —	— .60	1.20
Chas Mathias. Korán érő nagy fürtű, bogyójai fehérek, barna folttal. Szállitható. 10 drb. ára —	— .60	1.20
Chas Napoleon. Ritka nagy fürtű, óriási nagy aransárga bogyóju, Kellemes izű asztali disz. Az a hibája van, hogy néha rug, azért későn érő tajok közé kell ültetni s akkor pompásan terem Későn érő. Valódi kincs. Szállitható. 10 drb. ára — —	— .60	1.40
Chas Piros-Napoleon. Bogyója felette nagy és gyönyörű rózsapiros, s hamvasságánál fogva meglepő szőlő. Kissé savanykás. Hanem disznek felülmulhatatlan. Későn érik. Szállitható. - - 10 drb: ára —	— .80	1.60
Chas Guen Viktória. Nagy fürtű sárga rozsdás nagy bogyóju. Szeptemberben érik. Szállitható. 10 drb. ára — — — — — — — —	— .60	1.20
Chas Teneriffé. Sárga nagy fürtű, nagy bogyóju közép érő. Szállitható. 10 drb. ára — — — —	— .40	— .80
Chas rouge. Gyönyörű világos piros színű, nagy termű, Kiválóan alkalmas a szállításra. 10 drb. ára	— .20	— .40
Chas rouge royal. Sötétpiros színű gyönyörű szőlő. Felette nagy termő. Augusztusban érik. Szállitható. — 10 drb. ára — — — — — —	— .20	— .40
Chas Szl. Fiakre. Igen nagy fürtű, sárga leveszemű rendkívüli bőtermő. Szállitható. 10 drb. ára	— .70	1.40
Chas Tokaj angevina. Gyönyörű halványpiros, felette dusan termelő kellemes izű szőlő. Szállításra pompás. — 10 drb. ára — — — — — —	— .40	— .80
Chas Zsidóországi. Cseresnye-piros bogyóju, bőtermő. Kiváló finom csemege. Középérő. Szállitható. — 10 drb. ára — — — — — —	— .80	1.60
Chas Almeria. Nagy fürtű, fehér bogyóju, bőtermő. Középérő Szállitható. 10 drb. ára — —	— .60	1.20
Albuló. Rendkívüli szép télre eltenni való szőlő. Fehér bogyóju. Nagy fürtő. Szállitható. 10 drb. ára	1.40	2.40
Buzellot óriás. Óriási nagy fürtű és bogyóju, — Szállitható. 10 drb. — — — — — —	1.40	2.80
Gharmond rouge. Sötétpiros színű, nagy fürtű nagy bogyóju. Kiválóan finom izű, felette bőtermő. Legjobb csemege szőlők egyike. Középérő. Szállitható 10 drb. ára — — — — — —	1.70	2.40
Csodaszőlő. Az összes szőlők között a legnagyobb fürtű. Vannak 2 ¹ / ₂ kilo súlyuak is. Sokszor oly nagy termést hoz, hogy meg kell ritkitani. Sohasem rug. Borszőlőnek felotte kifizeti magát. De csemege szőlőnek is használható. Szállitható. 10 drb.	1.50	3.—

Chornichon Blanc. Nagy fürtü, nagy husos, sárga bogyoju, elsőrangú csemege, egészen korán érő. — Szállítható. 10 drb. — — — — — — — —	1.—	2.—
Chornichon a grappes collosales. Igen nagy uborka alakú, sárga szemű husos, pompás ízű, elsőrangú csemege. Szállítható. 10 drb. ára — —	1.20	2.40
Duchesse of. Buckleuk. Zöldes-sárga, nagy szemű, muskolat ízű, bőtermő. Kiváló faj. Szállítható. — 10 drb. ára — — — — — — — —	1.20	2.40
Ezredéves Magyarország. Ez a mai szőlészetben az lehirhedt legértékesebb szőlő. Mint kiválóan szép, finom csemege faj. Szállítható. 10 drb. ára — —	1.—	2.40
Fürj tojás. Roppant nagy fürtü, nagy bogyoju, fehér szemű szőlő. Középérő. Igen értékes, csak hogy más hasonló időben érő fajjal keverve kell ültetni, különben magában néha rug. Szállítható. 10 drb. ára	— .40	— .80
Kecskecses. Van kétféle, piros és fekete. Később érő téli szőlő. Szállítható. — 10 drb. ára —	— .40	.80
Kossuth Lajos. Nagy fürtü, nagy sárga bogyoju. Felette korán érő. Szállítható. — 10 drb. ára —	1.—	2.—
Malakoff usum. Igen nagy hosszúságú, ritkás fürtű. Piros gyönyörű szőlő, télen át eltartható. Szállítható 10 drb. ára — — — — — — — —	1 —	2.—
Madleine angevina. A legkorábban érő szőlők egyike. Fehér nagy bogyoju. Az a nagy baj, hogy sokszor rug, azért ezt is más hasonló időben érő fajok közé kell ültetni. Szállítható. — 10 drb. ára	— .10	— .20
Niaja. Egy igen becses közép bogyoju szőlő. Szállítható. — 10 drb. ára — — — — — — — —	1.—	2.—
Perl imperiál. Felette nagy bogyoju, fehér szemű, finom ízű. Szállítható. — 10 drb. ára — —	— .60	1.20
Prekocié de malinque. Felette korán érő, fehér bogyoju, kellemes ízű csemege szőlő. Szállítható. — 10 drb. ára — — — — — — — —	— .40	— .60
Spanyol vörös. Gyönyörű piros bogyoju, nagy fürtü. nagy termésű, korán érő. Szállítható. 10 drb.	— .40	— .80
Reise de Calabre. Mint a neve mutatja, rendkívül nagy fürtü, nagy bogyoju, fehér édes szemű, igen szép szőlő. Érik korán. Szállítható. 10 drb. ára	— .60	1.20

Ezeket kívül van :

100 drb. gyökerecs fásajtvány csudaszőlő darabja — .50

A megrendelések alkalmával az érték egynegyedét előlegül kérjük; és tisztán olvasható nevet, lakást és vasuti leadó állomást. — Nagyobb megrendelésnél árleengedés történik.

A vevők jól oszmagoltatnak; a csomagolásért mérsékelt díj számíttatik.

Csomor Kálmán
szőlő nagybirtokos.

Nyomatott Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.